

DOSSIER DE PREMSA: MENGEM FUTUR

Conferència internacional sobre sistemes alimentaris sostenibles

Barcelona, 11 d'octubre de 2019

Recinte Modernista de Sant Pau. Sala Francesc Cambó.
C/ de St. Antoni Maria Claret, 167, Barcelona

La transició vers un sistema alimentari sostenible, un repte ineludible

L'any 2050, la població mundial superarà els 9.800 milions d'habitants. Aquest creixement del nombre d'habitants juntament amb l'augment de poder adquisitiu d'àmplies capes de la població i el canvi de dieta associat a aquest increment de renda, fa preveure **un increment molt significatiu en la demanda d'aliments a escala global, que la FAO estima en un 60%**. Al mateix temps, uns recursos naturals cada cop més escassos i el canvi global que està alterant el planeta han portat moltes institucions internacionals a alertar del **risc d'una crisi alimentària mundial de gran magnitud**.

Les Nacions Unides ja fa temps que posen el focus en la reducció de les persones que passen gana i al setembre de 2015, mitjançant la resolució *Transformar el nostre món: L'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible* es marcaven l'objectiu de **posar fi a la fam l'any 2030**.

En aquest context, nombrosos organismes internacionals estan aportant reflexions sobre la **transformació necessària del sistema alimentari** per a poder fer front a tots aquests reptes. N'és un exemple l'informe *El canvi climàtic i la terra* que va presentar a principis d'agost de 2019 el Grup intergovernamental d'experts sobre canvi climàtic (IPCC). L'informe posa el focus en la necessitat de transformar els models de producció i consum d'aliments. En la mateixa línia, la recent publicació de l'informe de les Nacions Unides *Desenvolupament Sostenible Global 2019: El futur és ara!* identifica els sistemes alimentaris i els patrons nutricionals com un dels sis àmbits claus per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030.

Mengem Futur: Conferència internacional sobre sistemes alimentaris sostenibles a Barcelona

Atesa la rellevància i l'actualitat del debat sobre el futur dels sistemes alimentaris, el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) i el Consell de Diplomàcia Pública de Catalunya (Diplocat) organitzen la conferència 'Mengem Futur', on destacats experts europeus en l'àmbit de la seguretat alimentària i la sostenibilitat presentaran les seves anàlisis del sistema alimentari, dels reptes que el context actual planteja i les propostes d'accions per a superar-los:

- **Dra. Marta G. Rivera-Ferre.** Directora de la Càtedra en Agroecologia i sistemes alimentaris per a la transformació social de la Universitat de Vic i autora líder dels capítols Àrees rurals (AR5) i Seguretat alimentària i sistemes alimentaris (AR6) del Grup Intergovernamental d'Experts sobre Canvi Climàtic (IPCC).
- **Drs KJ (Krijn) Poppe.** President del Grup d'experts independents de la Comissió Europea FOOD 2030 i membre del Consell Holandès per al Medi Ambient i les Infraestructures (Rli).

- **Dra. Eeva Furman.** Directora del Centre de Polítiques Ambientals de l'Institut Finlandès de Medi Ambient i coautora de l'informe de les Nacions Unides sobre Desenvolupament Sostenible Global 2019.
- **Dr. Alberto Garrido.** Catedràtic d'Economia i Política Agrària i Vicerector de Qualitat i Eficiència de la Universitat Politècnica de Madrid i membre del Grup de treball de Seguretat alimentària de l'EASAC (Consell Assessor Científic de les Acadèmies Europees).
- **Sr. Peter Schmidt.** President de l'Observatori del Desenvolupament Sostenible del Comitè Econòmic i Social Europeu.

La jornada conclourà amb una taula rodona i de debat amb el públic, amb l'objectiu de recollir les reflexions dels assistents i anar construint les bases per a la transformació cap a un sistema alimentari més saludable i sostenible per a tothom.

Encarar el canvi climàtic per millorar la seguretat alimentària i posar fi a la fam

A principis d'agost de 2019 el Grup Intergovernamental d'Experts sobre Canvi Climàtic (IPCC) de les Nacions Unides va presentar l'informe *El canvi climàtic i la terra: informe especial de l'IPCC sobre el canvi climàtic, la desertificació, la degradació de les terres, la gestió sostenible de les terres, la seguretat alimentària i els fluxos de gasos amb efecte d'hivernacle en els ecosistemes terrestres*¹.

Amb aquest informe, la **Dra. Marta G. Rivera-Ferre** i la resta d'autors del document posen el focus en la manera com s'utilitza la terra i es produeixen els aliments i remarquen seva importància en relació al canvi climàtic. El document alerta que els humans utilitzem més del 70% de la superfície terrestre no gelada i que l'agricultura i la ramaderia, la gestió forestal i altres usos del sòl són responsables del 23% de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle (GEH) causades per l'home. **El sistema alimentari en el seu conjunt**, incloent la producció agrària, l'elaboració, el transport, la venda, el consum i la gestió dels residus, **és responsable de fins a una tercera part de les emissions globals de GEH.**

Els autors indiquen que la millora en la manera com utilitzem la terra i produïm els aliments té un paper important per ajudar a encarar el canvi climàtic. És a dir, el món estarà més preparat per a afrontar-lo si es fa un enfocament global cap a la sostenibilitat, que impliqui una disminució del creixement de la població, la reducció de les desigualtats, millori la nutrició i redueixi el malbaratament alimentari.

Per fer-ho, conclouen els experts, **cal una resposta coordinada** d'actors diversos que inclogui els productors, consumidors, les empreses, els responsables de polítiques públiques i el món local.

Cal un plantejament integrat que posi en relació el consum i la producció d'aliments

El sistema alimentari actual no és adequat per al futur. Les pràctiques agràries no són sostenibles, no mengem de manera prou saludable i no estem preparats per al canvi climàtic. El sistema alimentari en el seu conjunt **necessita innovació**. Així comença l'informe *Recepta per al canvi: programa cap a un sistema alimentari sostenible i respectuós amb el clima per a una*

¹ L'IPCC va aprovar i acceptar *El canvi climàtic i la terra: informe especial de l'IPCC sobre el canvi climàtic, la desertificació, la degradació de les terres, la gestió sostenible de les terres, la seguretat alimentària i els fluxos de gasos amb efecte d'hivernacle en els ecosistemes terrestres* en la seva 50a sessió que va tenir lloc entre el 2 i 7 d'agost de 2019.

Europa saludable del Grup d'experts independents de la Comissió Europea FOOD 2030 presidit per **Drs KJ (Krijn) Poppe**.

Cal una **transformació del sistema alimentari perquè sigui més:**

- **Sostenible:** en relació als recursos naturals i els límits planetaris.
- **Resilient:** que s'adapti al canvi climàtic i global, incloent els fenòmens extrems i les migracions.
- **Responsable:** ètic, transparent i que reti comptes
- **Divers:** obert a diverses tecnologies, pràctiques, cultures i models empresarials
- **Competitiu:** que aportï llocs de treball i creixement.
- **Inclusiu:** que tingui en compte tots els actors que participen en el sistema alimentari, la societat civil, que lluiti contra la pobresa, i que proveeixi aliments saludables per a tothom.

Aquests grans reptes, però, no es poden assolir de manera aïllada mitjançant un conjunt d'innovacions tecnològiques, sinó que **cal un plantejament integrat** que posi en relació el consum i la producció d'aliments.

Amb aquest objectiu, el Grup d'experts FOOD 2030 exposa una sèrie de recomanacions dirigides a la Unió Europea, els Estats Membres, les empreses, els productors agraris, la ciutadania i els consumidors, les ciutats i autoritats locals i a la societat civil. Algunes d'aquestes recomanacions són: la millora del contracte social entre agricultura i societat per proveir aliments saludables i sostenibles a un preu que sigui just per a productors i consumidors, o la reconsideració de les estratègies de negoci de les empreses per tal que contribueixin a assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

L'alimentació, un àmbit clau per assolir els ODS

El sistema alimentari i els patrons nutricionals han estat identificats per l'informe de les Nacions Unides *Desenvolupament Sostenible Global 2019: El futur és ara!*² com un dels sis àmbits claus per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'Agenda 2030.

Segons indiquen el grup de 15 científics independents que l'han elaborat, entre els quals figura la **Dra. Eeva Furman**, **el sistema alimentari global actual és insostenible**. La causa, diuen, cal buscar-la en el seu impacte climàtic i ambiental, i en la incapacitat d'oferir una alimentació segura i saludable: **més de 820 milions de persones pateixen fam**, mentre que a gairebé tot el món creix el sobrepès i l'obesitat. Actualment, **més de 2.000 milions d'adults i 40 milions d'infants menors de 5 anys tenen sobrepès**.

Les vies basades en el *business-as-usual* i l'expansió de les pràctiques actuals no són l'opció correcta per tal que el sistema alimentari global pugui satisfer les necessitats de tota la població de manera sostenible i equitativa en el futur. Tots els actors han de treballar per produir canvis substancials en les infraestructures, les polítiques, normes i preferències per a la necessària transició cap a sistemes alimentaris que promoguin una bona salut per a tothom, eliminin la malnutrició i minimitzin l'impacte ambiental.

² Independent Group of Scientists appointed by the Secretary-General, Global Sustainable Development Report 2019: The Future is Now – Science for Achieving Sustainable Development, (United Nations, New York, 2019).

La Dra. Eeva Furman també co-lidera el projecte de recerca científica POPRASUS que té per objectiu generar coneixement en relació al potencial que tenen els canvis en l'alimentació per combatre els problemes ambientals. Els seus resultats contribueixen al debat social i científic sobre com definir l'alimentació sostenible i quines són les barreres per aquesta transició en el consum.

El paper de la recerca per a resoldre els reptes de l'agricultura, l'alimentació i la nutrició

El Consell Assessor Científic de les Acadèmies Europees (EASAC) va elaborar l'informe *Oportunitats i reptes per a la recerca en seguretat alimentària i nutricional i agricultura a Europa* en el marc del projecte mundial de la xarxa global d'acadèmies científiques (InterAcademy Partnership, IAP) amb l'objectiu d'identificar **com la recerca pot contribuir a resoldre els reptes de l'agricultura, l'alimentació i la nutrició.**

L'informe planteja una visió integrada del sistema alimentari per tal d'abastar àmbits que estan interrelacionats com l'ús eficient dels recursos, l'estabilitat ambiental, la resiliència o la salut pública.

El **Dr. Alberto Garrido** i els altres autors d'aquest informe posen en relleu els vincles creixents entre la ciència bàsica i la ciència aplicada per tal de generar innovació, que ha de ser no només tecnològica, sinó també social i institucional. Finalment, destaquen les paper de les ciències agràries per la competitivitat europea i proposen **redirigir algunes partides de la Política Agrària Comunitària cap a la innovació.**

I la societat, quin paper hi pot jugar?

El **Sr. Peter Schmidt** és el relator de l'informe *Contribució de la societat civil al desenvolupament d'una política alimentària integral a la Unió Europea* del Comitè Econòmic i Social Europeu (EESC).

L'informe reclama una **política alimentària europea** que millori la coherència entre els diversos àmbits que afecten l'alimentació, recuperar el valor dels aliments i promoure un canvi a llarg termini des del productivisme i consumisme alimentaris cap a una 'ciutadania alimentària'.

Aquest plantejament global ha de ser dinàmic i ha de fer partícips les parts interessades de tota la cadena de subministrament d'aliments i la societat civil, assegurant una '**democràcia alimentària**' transparent i amb capacitat per retre comptes.

El Comitè Econòmic i Social Europeu suggereix que s'estableixi un grup de treball transversal que inclogui diverses Direccions Generals de la Comissió Europea amb l'objectiu de desenvolupar un Pla d'acció en sostenibilitat alimentària mitjançant un procés de participació que inclogui diversos actors de la cadena alimentària, la societat civil i la recerca.

A Catalunya també 'Mengem futur'

A Catalunya, l'any 2018 el Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS) va emetre l'informe *Mengem futur* amb l'objectiu d'analitzar els principals reptes per a garantir que la població de Catalunya, a mitjà i llarg termini, tingui accés físic i econòmic a una alimentació

suficient, innòcua i nutritiva d'acord amb les necessitats i preferències alimentàries per a una vida activa i saludable³.

En aquest document el CADS fa les següents recomanacions estratègiques:

- 1) **Mantenir la capacitat productiva** del sistema alimentari.
- 2) Avançar cap a **mètodes de producció més sostenibles**.
- 3) Reforçar la **resiliència** a pertorbacions com el canvi climàtic, les malalties emergents o l'increment de les resistències microbianes.
- 4) Impulsar les **dietes** més saludables, d'acord amb la tradició de la dieta mediterrània del nostre país.
- 5) Reduir el **malbaratament** alimentari, per disposar de més aliments per a tothom, evitar l'ús innecessari de recursos i reduir la generació de residus.
- 6) Vetllar perquè tothom pugui **accedir** a una alimentació en quantitat i qualitat suficient.
- 7) Disposar d'una **estratègia alimentària integrada**.
- 8) Incentivar la **recerca** i les pràctiques d'**innovació** al sector.

El CADS considera que cal avançar en la redacció i aprovació del Pacte nacional per a la política alimentària, que compti amb una estratègia de caràcter interdepartamental i intersectorial, amb objectius i línies d'actuació ben definits i avaluables.

Recentment, el 7 de juny de 2019, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació va presentar el **Consell Català de l'Alimentació**, un òrgan d'assessorament i participació que té l'objectiu d'analitzar i debatre els reptes als quals ha de fer front el sector agroalimentari català i posar les bases d'una nova política alimentària de país.

Aquest Consell està format per una àmplia representació de les associacions i entitats relacionades amb l'alimentació a Catalunya, des dels consumidors fins a les organitzacions professionals agràries més representatives, les institucions i els col·legis professionals relacionats.

El Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació està treballant en l'elaboració del **Pla Estratègic de l'Alimentació a Catalunya**, un instrument interdepartamental, intersectorial, integrador i participatiu, que determinarà objectius, accions i indicadors pel període 2020-2025 en el camp de l'alimentació i els seus àmbits transversals. Aquest Pla Estratègic ha de posar les bases per assolir el **Pacte Nacional de l'Alimentació**.

Informació dels experts:

Dra. Marta G. Rivera-Ferre, directora de la Càtedra en Agroecologia i sistemes alimentaris per a la transformació social de la Universitat de Vic

Marta G. Rivera-Ferre és professora a la Universitat de Vic-Universitat Central de Catalunya, investigadora honorària a la Universitat de Coventry (UK). Coordinadora de la línia de recerca Comunitats sostenibles, innovacions socials i territoris dins del grup SGR Societats, Polítiques i comunitats inclusives i directora de la Càtedra Agroecologia i Sistemes Alimentaris. Llicenciada en Veterinària, en l'Especialitat de Producció Animal i Economia Agrària per la Universitat de Córdoba; Màster en Nutrició Animal

³ Definició de *seguretat alimentària* acordada a la Cimera Mundial de l'Alimentació de 1996

per la Universitat d'Aberdeen, Dra. en Veterinària per la Universitat de Córdoba i Dra. en Sociologia per la Universitat Autònoma de Barcelona.

Ha realitzat estades de recerca al Rowett Research Institute del Regne Unit, així com en el Alterra Research Institute i la Universitat de Wageningen dels Països Baixos, en aquests últims com a investigadora postdoctoral. També ha estat investigadora postdoctoral a la Universitat Autònoma de Barcelona i el Centre de Recerca en Economia i Desenvolupament Agroalimentari – CREDA-UPC-IRTA. Compta amb més de 90 publicacions.

La seva experiència investigadora li ha dotat d'un perfil multidisciplinari en l'anàlisi dels sistemes agroalimentaris des de la producció al consum. En els últims anys s'ha centrat en l'àmbit de la sociologia de l'agricultura i l'alimentació, i particularment en les interaccions entre agricultura, alimentació, societat i medi ambient, amb èmfasi en l'adaptació al canvi climàtic i la seguretat i sobirania alimentàries, així com en la funció social de l'agricultura i el paper de les dones des d'una perspectiva d'estudis feministes.

Dr. Krijn J. Poppe, membre del Consell Holandès per al Medi Ambient i les Infraestructures

Krijn J. Poppe (1955) és un economista d'empresa que treballa en gestió de la recerca al Wageningen Economic Research, ubicat a La Haia, Holanda. Com a analista polític principal, ajuda els responsables de polítiques i negocis a entendre i actuar davant les tendències agroalimentàries, d'acord amb la ciència.

Està involucrat en diversos projectes de recerca multidisciplinar per a la Unió Europea. Ha presidit un grup d'experts a la Direcció General de Recerca i Innovació de la Comissió Europea per dissenyar missions per al programa de recerca en agroalimentació FP9 Horitzó Europa. L'interès de recerca actual se centra en les polítiques agràries i alimentàries, ICT, les infraestructures de recerca i el coneixement agrari i el sistema d'innovació. Està molt sol·licitat com a ponent sobre el futur de l'agricultura i l'alimentació. A més a més, Krijn Poppe treballa un dia a la setmana com a membre del Consell de Medi Ambient i Infraestructura, un organisme d'assessorament estratègic del govern holandès. Des de 2009 – 2011 ha treballat a temps parcial com director científic del ministeri holandès d'Afers Econòmics, Agricultura i Innovació.

És membre de l'Associació Europea d'Economistes Agraris i durant 12 anys (1999-2011) en va ser el seu secretari general. És secretari-tresorer honorari de la Fundació EAAEP (que publica ERAE) i president de l'equip de direcció de la publicació EuroChoices. És membre de la junta de l'autoritat de control de l'agricultura ecològica SKAL i assessora les províncies South-Holland i Flevoland.

Dra. Eeva Furman, directora del Centre de Polítiques Ambientals de l'Institut Finlandès de Medi Ambient

La Dra. Eeva Furman és directora del Centre de Polítiques Ambientals de l'Institut Finlandès de Medi Ambient, presidenta del Grup d'experts en desenvolupament sostenible de Finlàndia i membre del Grup Independent de Científics (IGS) que van escriure l'informe Global de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides 2019.

Dirigeix projectes de recerca nacional i internacionals com el projecte relacionat amb la sostenibilitat de l'alimentació *Politics, practices and the transformative potential of sustainable diets*, Poprasus. Els seus projectes estan en els camps de la governança, del desenvolupament sostenible i la transformació dels sistemes, biodiversitat i salut, serveis ecosistèmics i boscos i solucions basades en la natura i urbanització.

Dr. Alberto Garrido, catedràtic d'Economia i Política Agrària de la Universitat Politècnica de Madrid

Alberto Garrido és catedràtic d'Economia i Política Agrària i vicerector de Qualitat i Eficiència de la Universitat Politècnica de Madrid (UPM). Té una llicenciatura en Enginyeria Agrària (amb reconeixement MSC) (1989); un Màster en Recursos Econòmics Agraris i Naturals de la Universitat de Califòrnia, Davis (1992) i un doctorat en Economia Agrària de la UPM (1996).

Els seus 25 anys d'experiència en recerca inclouen projectes, documents de consultoria, supervisió de tesis i publicacions sobre gestió del risc en l'agricultura i assegurances agràries; economia i política dels recursos hídrics; anàlisi i polítiques de la sequera, canvi climàtic i riscos agraris; pobresa, a nivell micro i macro econòmic; política agrària; volatilitat dels mercats agraris i alimentaris, sostenibilitat agrària i alimentària, resiliència dels sistemes alimentaris, alimentació, dietes i seguretat alimentària, tant a escala domèstica com nacional.

Ha publicat 20 monografies i 83 articles revisats per experts, i 93 capítols de llibre i altres articles. El seu h-index és 20 (Scopus), té 4100 (2045, des de 2013) citacions del Google Scholar, h-index: 29 (21, des de 2013), i ha supervisat 23 tesis doctorals.

A més, ha estat investigador principal en més de 50 projectes de recerca, incloent-ne de competitiu internacionals per IFAD, la Comissió Europea, PepsiCo, Parlament Europeu, FAO, Banc Mundial, OECD, EASAC i altres institucions públiques i privades. Ha treballat professionalment a Xile, Colòmbia, Equador, Etiòpia, França, Nicaragua, Panama, Portugal, Surinam, Holanda, Regne Unit, els EUA i Vietnam.

Sr. Peter Schmidt, president de l'Observatori del Desenvolupament Sostenible del Comitè Econòmic i Social Europeu

Nascut el 1962, la primera feina del Sr. Peter Schmidt va ser com a productor de formatges. Més tard va esdevenir responsable regional del Sindicat d'Alimentació i Càtering (NGG, afiliat a DGB) durant 27 anys, encarregat d'indústries làcties i forns.

És membre del Grup II (Treballadors) del Comitè Econòmic i Social Europeu (EESC) des de 2014. De 2015 al 25 de març de 2018 ha estat president del Grup d'Estudi Permanent de l'EESC en Sistemes Alimentaris Sostenibles.

Des de l'abril de 2018, és president de l'Observatori del Desenvolupament Sostenible de l'EESC i és un dels tres membres de l'EESC dirigint la tasca de la Plataforma europea de parts interessades en l'economia circular, una iniciativa conjunta de l'EESC i la Comissió Europea.

Entitats organitzadores:

El **Consell de Diplomàcia Pública de Catalunya**, Diplocat, és un consorci publicoprivat que té l'objectiu de connectar Catalunya en l'àmbit internacional i facilitar l'intercanvi de persones, idees i projectes. Diplocat (2012) és hereu del Patronat Catalunya Món (2007) i anteriorment del Patronat Català Pro Europa (1982), una entitat pionera en les relacions catalanes amb la UE.

Diplocat connecta Catalunya amb el món i promou activitats que projectin la imatge del país a l'exterior, tot creant vincles i relacions de confiança amb la ciutadania i les institucions d'altres països. A més, l'ens encoratja la societat civil i les entitats catalanes a implicar-se i contribuir en els principals reptes i debats globals i incentiva la seva capacitat per ser un actor rellevant en l'escena internacional, per establir ponts de diàleg durables en el temps, amb ànim d'escoltar i ser escoltats.

Creat el 1998, el **Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible** (CADS) és un òrgan de la Generalitat de Catalunya que té com a funció assessorar el Govern en la integració de la sostenibilitat en les seves principals polítiques i actuacions amb una visió transversal, a llarg termini i independent. El president i els 15 consellers i conselleres que l'integren, són persones de reconegut prestigi en l'àmbit acadèmic, institucional i empresarial.

El CADS és membre de la xarxa European Environment and Sustainable Development Advisory Councils (EEAC), que reuneix 14 consells assessors en matèria de medi ambient i desenvolupament sostenible de governs estatals i regionals d'arreu d'Europa.